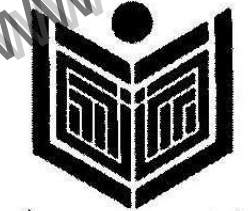

عنوان

ایران آینده و تحلیل اقتصاد ایران در نیم قرن گذشته

www.ketab.ir

انتشارات تریتم

کلیه حقوق محفوظ است، هرگونه نسخه برداری اعم از زیراکس، بازنویسی، ذخیره

کامپیوتری و اقتباس کلی و جزئی بدون مجوز کتبی

ناشر و مولفین ممنوع بوده و از طریق قانونی قابل پیگیری است

سرشناسه	: آذرشب، محمدتقی، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: ایران آینده و تحلیل اقتصاد ایران در نیم قرن گذشته/ مولفین محمدتقی آذرشب، سیدمحمدجواد مومنی؛ ویراستار پیروز ایزدی، سیدمحمدجواد مومنی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات تربیت مدبر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۶ ص: جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).
شابک	: 978-622-98191-1-1 : ۵۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: ایران -- اوضاع اقتصادی -- قرن ۱۴
موضوع	: Iran -- Economic conditions -- 20th century
موضوع	: سیاست پولی -- ایران -- قرن ۱۴
موضوع	: Monetary policy -- Iran -- 20th century
موضوع	: بحران مالی -- ایران -- قرن ۱۴
موضوع	: Financial crises -- Iran -- 20th century
موضوع	: ایران -- سیاست اقتصادی -- قرن ۱۴
موضوع	: Iran -- Economic policy -- 20th century
شناسه افزوده	: مومنی، سیدمحمدجواد، ۱۳۶۳ -
رده بندی کنگره	: HCFV۵
رده بندی دیویی	: ۳۳۰/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۲۱۵۹۳
وضعیت رکورد	: فیا
تاریخ درخواست	: ۱۴۰۰/۰۲/۱۴
تاریخ پاسداری	: ۵
کد پیروی	: 7620685

www.ketab.ir

عنوان: ایران آینده و تحلیل اقتصاد ایران در نیم قرت گذشته

مولفین: دکتر محمدتقی آذرشب، سیدمحمدجواد مومنی

ناشر: انتشارات تربیت مدبر

ویراستار: دکتر پیروز ایزدی، سیدمحمدجواد مومنی

صفحه آرا: دکتر بهنام دهقانی

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: چاپ اول ۱۴۰۰

مسئولیت محتوای کتاب با نویسندگان محترم و مالکیت مادی و معنوی کتاب در اختیار ناشر می باشد.

آدرس: تهران، خیابان طالقانی، نرسیده به پل حافظ، روبروی وزارت نفت، پلاک ۳۷۶

تلفن: ۰۲۱۶۶۴۹۹۱۱۶

بر مبنای تاکیدات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) که «جوان در هر جامع و کشوری، محور حرکت است» و با عنایت به تغییر ناگزیر مسئولان، لزوم پرورش مدیرانی متعهد، متخصص و جامع‌نگر از مبنای آینده‌نگری برای کشور است که در غیر این صورت ارکان نظام را در میان مدت و بلند مدت تهدید می‌نماید.

در راستای رفع این دغدغه مهم و نیز پر کردن شکاف تجربه مدیریتی بین نسل‌های اول و نسل بعدی مدیریت کشور، که در آینده لاجرم سکان مدیریت عالی و میانی نظام را در دست خواهند گرفت، جناب آقای دکتر محسن رضایی دبیر محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام با دستور تشکیل تیم کارشناسی خبره دوره «تربیت مدیران راهبردی» را از سال ۱۳۹۲ در دستور کار این مجموعه قرار داده‌اند. این دوره بر مبنای حصول به اهداف ذیل‌الذکر طراحی گردیده است:

۱- فضاسازی مناسب جهت انتقال تجربیات دانش و تخصص مدیران مشاوران و کارشناسان ارشد نظام؛

۲- ترویج کار گروهی و تصمیم‌گیری مبتنی بر تضارب‌آراء در مباحث تخصصی و راهبردی؛

۳- ترویج و نهادینه‌سازی تفکر راهبردی و جهادی در سطوح تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری ارکان مختلف نظام جمهوری اسلامی ایران؛

۴- ایجاد نگرش جامع و بلندمدت در فراگیران برای شناسایی ظرفیت‌ها و چالش و تصمیم‌گیری در حل مسائل دشوار و ایام بحران؛

۵- دستیابی فراگیران به مهارت‌های لازم جهت بر عهده گرفتن وظایف چون و رهبری و مدیریت سازمانی؛

۶- تشکیل خزانه‌ای از مدیران واجد شرایط جهت بکارگیری در پست‌های حساس نظام در مواقع لزوم؛

۷- بستر سازی تحقق چشم انداز ۲۰ ساله و سیاست های کلی نظام و دستیابی به ایرانی توسعه یافته و مقتدر با بهره گیری از توان فکری و عملی خبرگان کشور؛ دوره تربیت مدیران راهبردی با مشارکت دستگاه های دولتی و نهادهای غیر دولتی در محورهای نه گانه حکمرانی، سیاست خارجی و روابط بین الملل، زیربنایی و زیست محیطی، امنیتی و دفاعی، اقتصادی، فرهنگی، حقوقی و قضایی، علم و فناوری و عدالت و رفاه اجتماعی و در سرفصل های مسائل و موضوعات راهبردی کشور برگزار می شود.

فراگیران دوره تربیت مدیران راهبردی از بین مدیران آتیه دار و از طریق برگزاری آزمون و مصاحبه تخصصی انتخاب و در گروه های چهار نفره ذیل محورهای نه گانه، انجام کار تیمی را تجربه می کنند فراگیران در محورهای نه گانه، سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام توسط اساتید برجسته حوزه و دانشگاه و مسئولان عالی رتبه نظام، آموزش می بینند و با انجام سفرهای استانی سعی می شود در موضوعات آموزش دیده به ادراک عملیاتی برسند و با مفاهیم مدیریت جهادی در عمل آشنا شوند در نهایت امر فراگیران با گذراندن موفق امتحان جامع، ارائه رساله گروهی معطوف به مرحله یکی از مشکلات و معضلات کشور و تدوین مقاله و کتاب تخصصی دوره را به پایان می رسانند.

کتاب پیش رو، حاوی متن سخنرانی اساتید دوره مدیران راهبردی در حوزه علم و فناوری و حوزه های مرتبط با آن در سال های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۸ می باشد که به زیور طبع آراسته می شود.

دکتر محمد تقی آذرشب

رئیس مرکز سیاستگذاری، توسعه پایدار و امور زیربنایی

۱ مقدمه

۴ اقتصاد کلان و مباحث سیاست های پولی، اعتباری و ارزی

۴ مقدمه

۵ الگوی اقتصاد کلان

۷ رشد تولید ناخالص داخلی بر حسب بخش های مختلف

۸ بخش کشاورزی

۱۱ بخش نفت

۱۲ بخش صنایع و معادن

۱۳ بخش ساختمان

۱۴ بخش خدمات

۱۵ سهم بخش های مختلف در تولید ناخالص داخلی

۱۵ بعد تقاضا و مصرف

۱۷ تحولات شاخص قیمت ها

۱۹ تورم

۲۱ تحولات بازار ارز

۲۴ علل عدم تمایل بانک های بزرگ خارجی به معامله با ایران

۲۶ پرسش و پاسخ

۳۵ اقتصاد پولی

۳۵ مقدمه:

۳۵ مفهوم پول

۳۶ تاریخچه بانکداری

۳۷ بحران مالی در آمریکا و اروپا

۳۸ سیاست پولی

۳۹ نظام طرح ریزی، برنامه ریزی و بودجه بندی

۴۰ مشکلات نظام مالی

۴۲ علل عدم موفقیت اصلاحات ارضی در ایران

۴۴ نقدینگی

۴۶ مشکل معوقات بانکی

۴۸ نرخ سود بانکی

۵۰ پرسش و پاسخ

۵۶ پول و بانکداری

۵۶ مقدمه

۵۶ تعریف پول

۵۷ تاریخچه بانکداری

۵۸ وظایف عمده بانک ها در گذشته

۵۹ بانکداری در ایران

۶۰ تعریف کنونی بانکداری

۶۱ سیاست های پولی

۶۴ ابزارهای سیاست های پولی

۶۵ عملیات بازار آزاد

۶۶ کمیته بال

۶۸ ضرورت استقلال بانک مرکزی

۷۰ اقتصاد ایران و سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی

۷۰ مقدمه

۷۱ معیارهای ارزیابی سیاست های اقتصاد مقاومتی

۷۱ ۱- رشد اقتصادی

۷۴ ۲- چرخه اقتصادی

۷۶ پرسش و پاسخ

۹۷ تحلیل اقتصاد ایران در نیم قرن گذشته

۹۷ مقدمه

۱۰۰ تاثیر مثبت برنامه ریزی

۱۰۳ نحوه عملکرد برنامه های توسعه

۱۰۸ رشد اقتصادی

۱۰۹ وضعیت بخش های مختلف اقتصاد

۱۱۲ نرخ بیکاری

۱۱۳ نرخ تورم

۱۱۴ نرخ ارز

۱۱۵ ضریب جینی

۱۱۷ تجارت خارجی

۱۴۹ پرسش و پاسخ

۱۵۲ تحلیلی بر تحولات اقتصاد کلان و سیاست های پولی اعتباری بانک مرکزی

۱۵۲ مقدمه

۱۵۳	_____ سهم بخش های مختلف در تولید ناخالص داخلی:
۱۵۴	_____ رشد منفی سرمایه گذاری
۱۵۴	_____ رشد تولید در صنعت
۱۵۵	_____ نرخ تورم
۱۵۷	_____ نرخ ارز
۱۵۸	_____ میزان نقدینگی

۱۷۸	_____ وضعیت بازار ارز و سیاست های بولی و بانکی
۱۷۸	_____ مقدمه
۱۷۹	_____ نرخ واقعی ارز
۱۸۰	_____ سیاست ارزی مناسب برای کشور
۱۸۱	_____ پرسش و پاسخ

۱۹۴	_____ بهره برداری از منابع ارزی در دوره پسا تحریم
۱۹۴	_____ متوسط افزایش سالانه شاغلین کل کشور
۱۹۵	_____ اهداف اقتصاد ایران در نیمه دوم دهه ۱۳۹۰
۱۹۷	_____ فرصت های رفع تحریم ها برای رشد اقتصادی ایران
۱۹۸	_____ چه میزان منابع ارزی جدید پس از رفع تحریم ها آزاد یا ایجاد می شوند؟
۱۹۹	_____ از درآمدهای آزاد شده چگونه باید بهره برداری کرد؟
۲۰۰	_____ برنامه های بااثبات پیشنهادی در ایران پسا تحریم

۲۰۱	_____ چالش های صنعت بانکداری در ایران
۲۰۱	_____ مقدمه
۲۰۱	_____ وضعیت کنونی بانکداری در ایران
۲۰۲	_____ پارادایم جدید بانکداری در جهان
۲۰۳	_____ ویژگی های بانک های برتر جهان
۲۰۷	_____ نتیجه گیری

۲۱۱	_____ وضعیت صنعت بیمه و چالش ها و مقایسه آن با دنیا
۲۱۱	_____ مقدمه
۲۱۲	_____ فلسفه وجودی بیمه
۲۱۴	_____ انواع بیمه
۲۱۵	_____ بیمه در ایران
۲۱۷	_____ مقایسه صنعت بیمه در ایران با جهان
۲۲۲	_____ تاریخچه صنعت بیمه در ایران
۲۲۳	_____ ساختار صنعت بیمه در ایران

مقدمه

ما در جمهوری اسلامی ایران نیازمند شناخت صحیح و درستی اعم از مشکلات و بحران‌های موجود در کشور و ارتباطات متقابل و موثر در روند شکل‌گیری بحران‌ها با یکدیگر هستیم. زیرا اگر نتوانیم این ارتباطات و روند موجود را درک کنیم، نمی‌توانیم بحران‌های به‌وجود آمده را نیز حل کنیم و برای آنها راهکار صحیحی ارائه دهیم. حتی ممکن است با راهکارهای نامناسب، موجب تشدید و تعمیق بحران‌ها نیز بشویم. پس از آنکه سال‌ها برای هریک از حوزه‌های مختلف جامعه ایرانی به‌صورت جداگانه نسخه پیچیدیم و در پی رفع معضلات هریک از این بخش‌ها به‌صورت انفرادی و غیرریشه‌ای بوده‌ایم، امروز زمان آن رسیده که نگاهی جامع و علت و معلولی به مسائل و مشکلات کلان کشور داشته باشیم و روند، توالی و سلسله مراتب ایجاد این معضلات را درک کنیم تا بتوانیم راه‌حل مناسب را ارائه کنیم. امروز به واقع نمی‌توان توسعه‌نیافتگی کشور را به نبود منابع مرتبط دانست، بلکه توسعه‌نیافتگی امروز ایران، به‌صورت بسیار ساده، حاصل عدم به‌کارگیری صحیح در تخصیص منابع در دسترس و ایجاد فضایی سالم و به دور از رانت و فساد برای کارآفرینان در بخش‌های مختلف است. همه فکر و ذکر ما جمع آوری منابع مالی شده است. بی‌آنکه بخواهیم برنامه بلندمدتی برای تخصیص این منابع در بخش‌های توسعه‌آفرین در کشور داشته باشیم. باید عنوان کرد که کمبود منابع نبوده که کشور را به اینجا رسانده، بلکه نبود برنامه و عدم درک درست از تخصیص این منابع، در فعالیت‌هایی که بتواند این اهداف را برای ما تامین کند، مشکل امروز اقتصاد ما بوده است. واقعا با اقدامات وصله پینه‌ای نمی‌شود مشکلات را حل کرد.

علاوه بر مشکلات قبلی متأسفانه شیوع ویروس کرونا تمام محرک‌های اقتصادی را نیز تحت تأثیر قرار داده است. محرک‌هایی می‌توانند باعث افزایش تقاضا در دوران پساکرونا شوند که به تورم منجر می‌شود مهمترین آنها بحث شیفت

های جمعیتی از یک سو و تغییر سیاست گذاران مهم جهانی و مواضع اقتصاد سیاسی و جهانی سازی است که باید آنها را مدنظر قرار داد که این موضوعات می تواند به افزایش تقاضا در جهان ختم شود. از سوی دیگر با توجه به موضوع کرونا برآوردها حاکی از این است که در نیمه دوم و سوم سال ۱۴۰۰ چنین وضعیتی در خصوص بیماری کرونا را نخواهیم داشت. و به همین دلیل تقاضا برای کالاها و خدمات در کشورها در حال افزایش است. و همین موضوع باعث شده انباشتی که روی تقاضای خانوارها و بنگاهها در یک سال بوجود آمده، در دوران پسا کرونا تقاضای آنها افزایش یابد. تقاضای انباشت شده بنگاه ها و خانوار، در دوران پساکرونا می تواند روی قیمت ها تاثیر بگذارد.

امروزه اقتصاد دارای شاخه های متنوعی شده است و کشورها دیگر اقتصاد سنتی را مدنظر قرار نمی دهند. عناوینی مانند اقتصاد سلامت، اقتصاد دیجیتال و مطرح شده است که اقتصاد دیجیتال را می توان انجام فعالیت های اقتصادی و اجتماعی بر بستر فناوری اطلاعات و ارتباطات تعریف کرد که در این اقتصاد نوین، شبکه سازی دیجیتالی و توسعه زیرساخت های ارتباطی، بستری جهانی فراهم می آورد که در آن افراد و سازمان ها با تجهیز به راهبردها به تعامل با یکدیگر، برقراری ارتباط، انجام فعالیت های اقتصادی، همکاری و جستجوی اطلاعات می پردازند. بنابراین اقتصاد دیجیتال اقتصادی است که قسمت اعظم آن بر پایه فناوری های دیجیتال شامل شبکه های ارتباطی، رایانه ها، نرم افزارها و سایر فناوری های اطلاعاتی استوار است. اقتصاد دیجیتال به صورت کاملاً بنیادین شیوهی تولید و بازاریابی کالا و خدمات شرکت ها را تغییر داده و بهبود بخشیده و در واقع مدل های جدید از کسب و کار را در حوزه های مختلف به ارمغان آورده است.

کتاب پیش رو با عنوان ایران آینده و تحلیل اقتصاد ایران در نیم قرن گذشته حاصل سخنرانی های اساتید دوره مدیران راهبردی در حوزه اقتصاد می باشد که شامل ۱۴ سخنرانی با موضوعاتی نظیر اقتصاد کلان و بحث سیاست های پولی،

اعتباری و ارزی، اقتصاد پولی، پول و بانکداری، اقتصاد ایران و سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، تحلیلی بر تحولات اقتصاد کلان و سیاست های پولی و اعتباری بانک مرکزی، وضعیت بازار ارز و سیاست های پولی و بانکی، ارائه تجربیات اقتصادی، الزامات پیشرفت سریع و جبران عقب ماندگی و..... می باشد.

www.ketab.ir